Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej „Poland 1989: Negotiations, (Re)Constructions, Interpretations”, Halle 23–25 października 2019 roku

DOI: 10.19195/1643-0328.27.15

W dniach 23–25 października 2019 roku w Halle (Saale) odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Poland 1989: Negotiations, (Re)Constructions, Interpretations”. Jej organizatorami były Aleksander-Brückner-Zentrum für Polenstudien (Centrum Studiów Polnoznawczych im. Aleksandra Brücknera) założone w 2012 roku (jest wspólnym przedsięwzięciem Martin-Luther-Universität Halle i Friedrich-Schiller-Universität Jena) oraz Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku. Konferencja została ufundowana przez Deutsch-Polnische Wissenschaftsstiftung, Herder-Forschungsrat i Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg. Jej organizatorzy stworzyli przestrzeń do dyskusji i poznania nowych perspektyw badawczych przedstawicielom różnych dyscyplin naukowych: historii, literaturoznawstwa, językoznawstwa, nauk o kulturze, nauk socjologicznych, nauk o polityce i nauk o prawie.

Konferencja rozpoczęła się 23 października projekcją filmu *Dzieci rewolucji* Marii Zmarz-Koczanowicz. Po filmie odbyło się uroczyste przywitanie gości przez JM Rektora Martin-Luther-Universität Halle Christiana Tjetie, dyrektora Europejskiego Centrum Solidarności dr Basila Kerskiego, dyrektorkę Centrum Studiów Polnoznawczych im. Aleksandra Brücknera prof. dr Yvonne Kleinmann oraz dr Paulinę Gulińską-Jurgiel. Wykład otwierający „Changes after Socialism in a Comparative Perspective” wygłosił prof. dr hab. Leszek Balcerowicz. Następnie wziął udział w dyskusji z uczestnikami konferencji.

Dnia 24 października Paulina Gulińska-Jurgiel (Aleksander-Brückner-Zentrum für Polenstudien) wygłosiła kilka uwag wstępnych przed I panelem zatytułowanym „Transformations: People — Places — Attitudes”. W tym panelu dyskusję prowadził historyk Joachim von Puttkamer (Friedrich Schiller University Jena), a referaty wygłosili: socjolog Piotr Filipkowski (Instytut Filozofii i Socjologii PAN) „Global Forces and Local Knowledge: Ship-Building and Narrating Polish Transformation”, historyk Michał Przeperski (IPN Warszawa) „An Apolitical Community? Poles before June 1989” oraz Magdalena Latkowska (Instytut Lingwistyki Stosowanej, Uniwersytet Warszawski) „»Language of Change« — the year 1989 from the perspective of German and Polish writers”. Panel II „Negotiations of a Political Compromise” rozpoczął Helmut Fehr (Erlangen) referatem „»Umkämpfter Kompromiss« — Zur Dynamik der Verhandlungen am Runden Tisch 1989”. Następnie referaty przedstawili: Klaudia Rok (studentka filologii romańskiej na Uniwersytecie Jagiellońskim) „»Fighting Solidarity« — Critique of the Round Table Agreement” oraz Joachim von Puttkamer „No thick lines. Laying the foundations of parliamentary democracy in Poland 1989/90”. Dyskusję prowadziła Paulina Gulińska-Jurgiel. W panelu III zatytułowanym „(Re)Constructions and Reorientations” referaty wygłosili: Nina Seiler (Asien-Orient-Institut,

Univeristät Zürich) „1989 and the Transformation of Famele Gender Discourses”, Hans-Christian Trepte (Institut für Slavistic, Univeristät Leipzig) „In Search of an Adequate Novel about the Democratic Change of 1989/90: A Paradigmatic Approach” oraz Andrzej Turkowski (Instytut Studiów Społecznych im. Profesora Roberta Zajonca) „The Polish Space of Opinion on Russia: Origins and Structures”. Dyskusję zaś prowadziła Claudia Kraft (Institut für Zeitgeschichte, Univeristät Wien). Panel IV „Sediments of Remembering” rozpoczął Krzysztof Okoński (Instytut Nauk o Kulturze, Uniwersytet im. Kazimierza Wielkiego) referatem „Wenn ein Kulturphänomen zu einem Fremdwort wird: Zur Wahrnehmung des »Zweiten Umlaufs« nach 1989”. Swoją pracę przedstawiła też Marta Karkowska (Instytut Filozofii i Socjologii PAN) „1989, Polish Transformation and its Interpretations among Representatives of the Political Elite — Temporal and Methodological Perspectives”. Debatę w tym panelu prowadził historyk Patrick Wagner (Martin-Luther-Universität Halle).

Ostatniego dnia konferencji, 25 października, w V panelu „No/A reason to celebrate? Debates on Commemoration Days” referaty przedstawili socjolodzy Piotr Tadeusz Kwiatkowski (Instytut Nauk Społecznych SWPS Warszawa) „Victory of Freedom, or the Beginning of a New Enslavement? Memories Related to the Anniversary of the Fall of Communism in Poland” oraz Andrzej Pabisiak (Instytut Socjologii Uniwersytet Jagielloński) „A Failed Beginning? The Symbolic Transformation of 1989 in Polish Memory”. Dyskusję poprowadziła prof. Yvonne Kleinmann. W ostatnim VI panelu „Conflicting Interpretations” referat „Political compromise as the end of the revolution — failure, betrayal or victory? Reflections on the essence of violent social changes and narratives about them on the example of events in Poland in 1989” wygłosiła Marta Baranowska (Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu), a następnie Dawid Mohr (Univeristät Rostock) przedstawił referat „Controversial Founding Myths — Contemporary Struggles for Power of Interpretation about Solidarność and the Round Table”. Dyskusję poprowadził Piotr Filipkowski.

Należy zaznaczyć, że każdy panel kończył się wieloma pytaniami do prelegentów i żywą dyskusją o różnych interpretacjach i badaniach naukowych nad wydarzeniami 1989 roku w Polsce. Konferencję zakończyli Paulina Gulińska-Jurgiel i Piotr Filipkowski wystąpieniami, które podsumowywały konferencję.

Marta Baranowska

ORCID: 0000-0002-0365-1023

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu